

מסורת הש"ס

א) תו' דנמנות פ"ה ה"ה, ב) ת"כ צו פ"ב ה"א, ג) לעיל ד. [נדיר מה: פנחות צ"א: ד] [נפ' תו' פסוקים ע"א: ד"ה לימד. שהשינו אפרש"י דכאן וכן השינו לעיל ט. ד"ה ושלמים. ועוד כר"ה ה. ד"ה שלמך, ונמנות יח, א] ו לעיל לה. ושינן, א] ונע' תו' לעיל ט. ד"ה ולי. ח] לעיל טע. לקמן פכ"ג, א] ע"י ספרי שופטים קמז, א] לקמן פז. יריש' פסחים פ"ז ה"ט, א] לקמן פג, א] וירקא יט, א] לקמן נז, א] לקמן פב, א] שם, ע] ד"ה ושלמים, ג] פסחים נט, א] לקמן פד, ק] דף כט, א] לעיל דז, ב] וזה מפורש בסוף פרק הערעבות

הנהגות הב"ח

א) גב' כל כמיניה לערב דמו וכו' שלח במקומו מני: ב) רש"י ד"ה לערב דמו: ג) כו' האי כוליה משתיף כלומר ולי ליפליגי: ד) ד"ה ליתן לת הנימנים וכו' ואי נפלוג: ה) ד"ה ר"י לעטמיה וכו' וליפלו כלתן. כ"ז ע"י ע"ה בתוס' דף כו ע"ב:

גליון הש"ס

[תוס' ד"ה שיאכלוהו וכו' ואי לא קאי להוציאו רק אדם אתי שפיר הכי. ע"י נמנות דף יח ע"א בתוס' ד"ה גזירה וס"ד:]

שינויי נוסחאות

א] להנהו (ד"ד) תבדו ענין מחשבת (בתחתי: ב] כספרים ישנים לא יורה מאי לא תותירו אם אינו ענין לותר תבדו ענין למחשבת נותר. וכן איז גרסת מהר"ם ור"י (ש"ס). א"ס נראה דמי"ש גיר' מהר"ק הוא ט"ס שגרי ממון דברי מהר"ם שכתובים מוכח דגרס' כלמנינו. וגם כז"ס נוסח זה אינו משם מהר"ם: ג] כ"א פסול ואי אתם מורים שאם הוציאו בחוץ שפסול אף הוציאו להוציאו בחוץ פסול אכלו וכו' (ש"ס) ובגרי בבבא ארבעין: ד] כז"ל ור' שלישו [נמקס האי סברא:] ה] כז"ל ונתתה שחיטתם להכבדים דמה וכו': ו] כ"א ולית ליה לרבי יהודה דמי"ש הואי רותנו וכו' (ש"ס) וגליון. וע"י צמימותו פ"ב מהל' פסחים וצ"מ ושינן (ש"ס) [ג] כז"ל דעילי ערילי (כ"ב, ב) [ז] ומהורות כליל (ש"ס) [ח] יהיו וד"ה: [ט] כז"ל בתורה [יזכ"י קלת מתוך כ"י המנוסחט כלן:] יא] כ"ל דהאי (ש"ס, וד"ה בתוס': יב] דאכלוהו יהיו קא מקשי דהתם ודאי אי הוה יחיז טעאת החילונה צניס מיפסלא דכתיב וכל טעאת אשר יוצא וגו' (ויקרא ו): קסבר רבי יהודה. מחשבה ליתא את היתמין צחון צניס לא פסלא דגבי מחשבת חון לומנו יח] כתוב שלישי ודרשין^ט שיהא אותו חון משולש דסם ובשר ואימורין דהיינו חון לעזרה דמשם צשעט היתר הצמות נשתלש ככל אלא יח] הלכך גזירת הכתוב דפסול חון למקומו אכל להכניסו לפנים לאו מחשבה

גב' תרי קראי כתיבי צוותר. חד צפסקא וחד צמורה: חליפין. מפריש תודתו ואכזה והפריש אחרת תחמיה ונמאלת הראשונה היא שניה חליפי מודה וקריבה: **וולדות אמורה** יח. וחד מודה וממורת מודה וכולן קריצין כדאמר' צכבורות יד: רק קדשין אלו התמורות אשר יהיה יח נך אלו הולדות צכולן איז קורא צהן משא וצאת וגו': ס"ל ובשר. דהוה ליה למכתב ומתורת ציומו יאכל הוה ליה קרא יתירא לדרשא: שלמי נזיר. איז נזיר הטעון לחס כמותה י: ושלמי **פסח**. חגיגת ארבעה עשר. אצל שלמים צעלמא לא מצי לרצוי דהא כתיב צהדיא צהו שני ימים^ט ציוס וצחכס יאכל וממחרת: ה"ג א"כ **לימא קרא לא סוסיור**. כדכתיב ככל אשר הנותרים לשון נותר: ועוד **טעמא דר' יהודה ע"כ צברא הוא**. ולא מריצוי דקרא אלא ס"ל דהואיל ומיפסיל צהואלה וצהינות מיפסיל נמי צמחשבת הואלה והינות: **שאס הניח למחר שהוא פסול**. ט) דסם נפסל צשקיעת צמה: ונפלוג נמי ר' יהודה צכולסו. הואיל וטעמא מהאי סברא הוא נפלוג צכולסו הך דמתמי' דקמי צשר. ומשינן צהי מיינייהו נפלוג: מי קא מיפסיל. אס היה צוצר את העצמות או אוכל נא: שיקריצוהו טמאים

מי קמיפסיל. והאי א] יקריצוהו צאימורין קאלמר דומיא דיאכלוהו י: צצשר וכן אס יאכלו טמאים או ערלים וצח שזרק דמו כהלכתו מי פסיל הקרצן למפרע מלרלות: ה"ג נישא אחרינא כל **מיינייה**. מי ישמע לו להקריצו צפסול הכהנים טמאים לא ישמעו לו וכן הערלים להקריצו למוצח צצצירה או לאכול קדש צצצירה הלכך איז מחשבתו מחשבה צדצר התלוי צאחרים: לערצ ט) דמן **דסם כו'**. כולי האי משיניוא כלומר ואי אפילגי צלערצ דמה כו' איז דס מצטל דס וציון דעירצו לא פסיל מחשבת עירצו [נמין] לא פסיל: ליתן אס הניסנין כו'. א] ליפלוג י] צמחשבה שלא צמקומו: י] **יהוה לעטמיה דאמר**. אפילו יצניה חון למקומו לא מיפסיל ויצחא מלרלות דשלח צמקומו כמקומו דמי מלרלות הלכך איז מחשבתו מחשבה צצ"ב [לעיל כו:] דאוקינמא מתנימין יח] דחישב ליתן את הנימנין למטה למעלה כו' דס"ל למנח דשלח צמקומו כמקומו דמי דמסקנא יח] מידי דהוה אצמחשבת הינות ואליצב דר' יהודה: יז) ולפלוג **נלימן אס הניסנין צפניס צחון יח**.

והניסנין צחון שחשצ ליתן צפניס קא מקשי דהתם ודאי אי הוה יחיז טעאת החילונה צניס מיפסלא דכתיב וכל טעאת אשר יוצא וגו' (ויקרא ו): קסבר רבי יהודה. מחשבה ליתא את היתמין צחון צניס לא פסלא דגבי מחשבת חון לומנו יח] כתוב שלישי ודרשין^ט שיהא אותו חון משולש דסם ובשר ואימורין דהיינו חון לעזרה דמשם צשעט היתר הצמות נשתלש ככל אלא יח] הלכך גזירת הכתוב דפסול חון למקומו אכל להכניסו לפנים לאו מחשבה היא: דצר רע. לא מוצח לה' אלהיך שור ושה אשר יהיה צו מוס וגו' ריצה כאן אזהרה שלא ישחוט החטאת צדרוס: וטעמא שניכנס דמה לפנים כו'. כלומר לא מוצחנו ע"מ להכניס דמה לפנים ולאו צהכנסה ממש קמוצה ליה אלא צמחשבת הכנסה דהא צוציחא קאי וקא קרי ליה דצר רע אלא יח] מיפסיל: הכניס צצווג צשר. צפרק כל הזצחים שנתערצו ט) וקיימא לן התם צגמרא צציליה פירקין [פג]. דהא דדייקין הא מויד פסול צשכיפר צצנתן ממנו על מוצח הפנימי הוא דקפסיל רצי יהודה ולא מיפסל צהכנסה כא: והששא ומה

הוא: דצר רע. לא מוצח לה' אלהיך שור ושה אשר יהיה צו מוס וגו' ריצה כאן אזהרה שלא ישחוט החטאת צדרוס: וטעמא שניכנס דמה לפנים כו'. כלומר לא מוצחנו ע"מ להכניס דמה לפנים ולאו צהכנסה ממש קמוצה ליה אלא צמחשבת הכנסה דהא צוציחא קאי וקא קרי ליה דצר רע אלא יח] מיפסיל: הכניס צצווג צשר. צפרק כל הזצחים שנתערצו ט) וקיימא לן התם צגמרא צציליה פירקין [פג]. דהא דדייקין הא מויד פסול צשכיפר צצנתן ממנו על מוצח הפנימי הוא דקפסיל רצי יהודה ולא מיפסל צהכנסה כא: והששא ומה

נמק [בתחתי: ב] כז"ל ואם וכו' (צ"צ) [ד] מיתת מחשבתה נמקח (ש"ס) [ה] להכניס בלא מכפר פוסל כליל (צ"צ) [פ] ק"ל להכניס ולא לכפר נמי ליפסיל וי"ל וכו' (ש"ס) [ז] דהוא בביתר נמקח (ש"ס) [ח] לעני"ד כאן הס"ד ומה"ד הלא גלי קח"י. וע"י צ"ק: [ח] דר' וילנא הניחוי כאן הריצה עפ"י גיר' מהר"ק שהוכח צאות ג. אצל לעני"ד א"א גריוס כן קממת הענין ודו"ק: נ"י כן חסרון ואולי צ"ל הא יכול לזרוק מושאר הדם וכשר:

כל הפסולין פרק שלישי זבחים

לו. עין משפט נר מצוה

ת"ר קראי כתיבי צוותר. חד צפסקא וחד צמורה וקימה דדריש צאס אינו יח] דמפסקא היכי ילפי' שאר נותר: **שךלמי פסח**. פירשמי צפ"ק סמוך יח] למחילתו (לעיל ט, ט) **ש' שיאכלוהו טמאים** ויקריבוהו טמאים ויצחא גופיה מי מיפסיל. פ' צקונט' דהאי יקריצוהו צאימורין קאלמר ולא דצס דומיא דיאכלוהו יח] צצצשר דאס אכלו טמאין או ערלים וצח שזרק דמו כהלכתו מי מפסיל קרצן מלרלות וא"ת חישב להניח אימורים למחר או יח] צחון אלאמי פסול הלא אס הניח אימורים על למחר או יח] צחון כיון שזרק דמו כהלכתו לא נפסל קרצן מלרלות וי"ל דלא דמי להניח אימורין למחר אי עציב צמחשבתו יח] מיפסיל כוליה קרצן צקדשים הנאכלים ליוס ולילה דכיון דהיו אימורין צעין ט) כל כמה דלא מיטירי לא משצרי צצצכילהו עד מצי למחר מפסיל צצשר משוס נותר אכל שיקריצוהו טמאים לא מיפסיל צצשר חדא דהקריצוהו טמאין אס עלו לא ירדו ועוד נטמאו אימורים או אצדו משצמי צצשר צצכילהו כיון דמוק דסם כהלכתו יח] אכתי קשה מלהוציאו לחון אי קאי אאימורין אמאי פסיל ר' יהודה הלא אס עשה כן לא נמנע דסם צכך מלרלות וגם צצשר מיצצמרי צצכילהו דכיון שהוציא אימורים צחון הוה ליה כנטמאו אימורים או אצדו והצצשר שרי לאכול ו' ואי לא קאי להוציאו רק אדם אחי שפיר הכי יח] **קסבר ר' יהודה בעינן מקום שיחא משולש בדם ובבשר ובאימורין**. תימה למאי דלא ידע טעמא דמקום משולש תימשי ליה לרצנן אמאי לא חשיב והיתמין צחון צפניס חון למקומו דמהאי טעמא ממעטין ליה צפירקין דלעיל ט) ולקמן צפ' התערצות דף פב) וי"ל דס"ד דרצי יהודה הוא דלא צעי לו משוס דמסקין טעמא מסצברא: וביי אית צ"ה צריבי יהודה בוי' ליישצ סקוגא וז לכל הלשונות שפי' צפירקין דלעיל (דף טע). דמס משולש: וחטאתא שנכנסה מקום צצפניס פסולא. פ' צקונטרס שלא מוצחנה ע"מ להכניס דמה לפנים ולא צהכנסה ממש קמוצה ליה אלא צמחשבת הכנסה דהא צוציחא קאי וקא קרי ליה דצר רע אלאמי מיפסיל ועוד יש לפרש דצצר רע משמע ליה יח] ע"י דצור דהיינן מחשבה ולאו הכנסה ממש: וק"ל בשכיפר. וא"ת למ"ד^ט שלא צמקומו לאו כמקומו דמי אמאי פסיל רחמנא טפי צצחטאות משאר קרצותה יח] וי"ל דצצשאר דמיס כצמןן ממנו על הפרכת וצין הדמים איכא למימר דיאספסו ואס יח] ש' עוד דס צירוק צמקומו וכשר צצחטאת איז תקנה לדס הנשאר ט) א"כ מנח דצצצר לאו כמקומו דמי יצצצור צצחטאת דפסול אף צלא כיפר. צרו"ך: **הבא דחשובי חשיב לא ב" שכן**. תימה א"כ צטלה מורת פיגול דורק מקלח דס צחון או

אוכל מית צחון לא מיפסיל ומחשצ מחשבה יח] פוסל הכי נמי נהי דמכניס צלא מכפר לא מיפסיל מחשצ להכניס יח] ולכפר פוסל וי"ל דצר רע משמע דצר שהוא רע צמקוס אחר דהוא יח] צצכיפר זה אסרתו ממחשבה צשעת וציחה הכא יח] דחישב לא כל שכן דצשר דלפילי חישב ליתן צפניס על מוצח הוצב על מנת להמכפר צצשר כיון צמחשבה לא שייכא כפרה כלל אצל נמינה ממש רצויה לכפר צשוס מקוס: כו'. דאיכא למשמע מייניה דכל שכן צמחשבת הכנסה לא פסיל: יחא

ט) ח וימוריו אשנים ממנו עד הנוקד שלא אכלו כל המן שנקטו, וישלשן המשנה נמי נותר היו אכילה דמאח לא נעיל (דף כב) אש עין נותר הרי כבר נאמר לא יחשבו פ' עין נותר משם לאסיל חון לומנו אצל לא יתי מחשבת לשון הפסוק כמו וימוריו בתשמה (ויקרא יב) אלאה משמע לשון אשנעס הילכך כאס אינו ענין מקומין ליה למחשבת הינות (הורפ"ד יד) א' ארוב בוריים ב', וא"ת להניח אימורים מחי לומנר למח אס (וחשב לזניסנס) למחר שיהא פסול דהא הוא עצמו שלא נקטרו אימוריו כשר, א"כ כיון דצכנתח אימורין למחר נפסל לכשר מלחמקין (פסחים ט) דכל כמה דלא מתקטרי אימורין לא מתחלכי כפר איכ אפי' מחשבת הינות נמי (הורפ"ד יד) ד' הורחה לשכיפה דאמר בבבויטו דבי. פ' מדמתיף לעיל דף ט) ללחמך כשר ויהיו כ"י מחקתין למחר פסול וא"כ הוה דמכפר לאלתר היינו משוס צמקומו דמי כיון דלא ידע דרשא

אזכר מית צחון לא מיפסיל ומחשצ מחשבה יח] פוסל הכי נמי נהי דמכניס צלא מכפר לא מיפסיל מחשצ להכניס יח] ולכפר פוסל וי"ל דצר רע משמע דצר שהוא רע צמקוס אחר דהוא יח] צצכיפר זה אסרתו ממחשבה צשעת וציחה הכא יח] דחישב לא כל שכן דצשר דלפילי חישב ליתן צפניס על מוצח הוצב על מנת להמכפר צצשר כיון צמחשבה לא שייכא כפרה כלל אצל נמינה ממש רצויה לכפר צשוס מקוס: כו'. דאיכא למשמע מייניה דכל שכן צמחשבת הכנסה לא פסיל: יחא

ט) ח וימוריו אשנים ממנו עד הנוקד שלא אכלו כל המן שנקטו, וישלשן המשנה נמי נותר היו אכילה דמאח לא נעיל (דף כב) אש עין נותר הרי כבר נאמר לא יחשבו פ' עין נותר משם לאסיל חון לומנו אצל לא יתי מחשבת לשון הפסוק כמו וימוריו בתשמה (ויקרא יב) אלאה משמע לשון אשנעס הילכך כאס אינו ענין מקומין ליה למחשבת הינות (הורפ"ד יד) א' ארוב בוריים ב', וא"ת להניח אימורים מחי לומנר למח אס (וחשב לזניסנס) למחר שיהא פסול דהא הוא עצמו שלא נקטרו אימוריו כשר, א"כ כיון דצכנתח אימורין למחר נפסל לכשר מלחמקין (פסחים ט) דכל כמה דלא מתקטרי אימורין לא מתחלכי כפר איכ אפי' מחשבת הינות נמי (הורפ"ד יד) ד' הורחה לשכיפה דאמר בבבויטו דבי. פ' מדמתיף לעיל דף ט) ללחמך כשר ויהיו כ"י מחקתין למחר פסול וא"כ הוה דמכפר לאלתר היינו משוס צמקומו דמי כיון דלא ידע דרשא

אזכר מית צחון לא מיפסיל ומחשצ מחשבה יח] פוסל הכי נמי נהי דמכניס צלא מכפר לא מיפסיל מחשצ להכניס יח] ולכפר פוסל וי"ל דצר רע משמע דצר שהוא רע צמקוס אחר דהוא יח] צצכיפר זה אסרתו ממחשבה צשעת וציחה הכא יח] דחישב לא כל שכן דצשר דלפילי חישב ליתן צפניס על מוצח הוצב על מנת להמכפר צצשר כיון צמחשבה לא שייכא כפרה כלל אצל נמינה ממש רצויה לכפר צשוס מקוס: כו'. דאיכא למשמע מייניה דכל שכן צמחשבת הכנסה לא פסיל: יחא

ט) ח וימוריו אשנים ממנו עד הנוקד שלא אכלו כל המן שנקטו, וישלשן המשנה נמי נותר היו אכילה דמאח לא נעיל (דף כב) אש עין נותר הרי כבר נאמר לא יחשבו פ' עין נותר משם לאסיל חון לומנו אצל לא יתי מחשבת לשון הפסוק כמו וימוריו בתשמה (ויקרא יב) אלאה משמע לשון אשנעס הילכך כאס אינו ענין מקומין ליה למחשבת הינות (הורפ"ד יד) א' ארוב בוריים ב', וא"ת להניח אימורים מחי לומנר למח אס (וחשב לזניסנס) למחר שיהא פסול דהא הוא עצמו שלא נקטרו אימוריו כשר, א"כ כיון דצכנתח אימורין למחר נפסל לכשר מלחמקין (פסחים ט) דכל כמה דלא מתקטרי אימורין לא מתחלכי כפר איכ אפי' מחשבת הינות נמי (הורפ"ד יד) ד' הורחה לשכיפה דאמר בבבויטו דבי. פ' מדמתיף לעיל דף ט) ללחמך כשר ויהיו כ"י מחקתין למחר פסול וא"כ הוה דמכפר לאלתר היינו משוס צמקומו דמי כיון דלא ידע דרשא

דמקוס משולש (הורפ"ד) וליפלוז בניתנים בפנים שנתנן בחוץ. עיין תוס' (דף כו ע"ב) ד"ה אמר שמאל: תורח"י שיאכלוהו בטמאים בוי' מיפסיל קרבן שצורחת כ"ז, וכלהו הוא עצמו שלא נקטרו אימוריו כשר. וא"ת צצכיתס דמי למחר אמאי פסול: יח] וי"ל דגורקין מקלח דס אטו כולו דס (הורפ"ד) **בא"ד** אבתי קשה מלהוציאו לחון. וי"ל דטעמא דלהניח אימורים או להוציאו ודכסי מפסל הקרין, אצל שיקריצוהו טמאים לא שייך למנור כלאן עין דלאן צידו נעשות (הורפ"ד יד):

לכא א מיי' פ"י"ג מהל' פסח"ט הלכה ט:
מב ב מיי' פט"ז שס ה"ל"א:
בא ג מיי' פ"י מהל' מעה"ק הלכה ז:
מב ד מיי' פ"ד מהל' תמורה הלכה א:
מג ה מיי' פ"ג שס הלכה א:
מז ו מיי' פ"י מהל' מעה"ק הלכה ז:
מח ז מיי' פ"ד מהל' תמורה הלכה א:
מז ח מיי' פ"י מהל' קרבן פסח הלכה טו) ויג' דלא כהאי כ"ימאס אלא כמתנימן דפסחים דנאכל לבי ימים ולילה אחד:

תורה אור השלם

1. ולא תותירו ממנו עד בקר ודוחרך ממנו עד בקר כאש תושפך: שמות כ, י
2. ובשר וצבח תודת שלקויו ביום קרבנו יאכל לא יצח ממנו עד בקר: ויקרא ז, טו
3. לא תזבח לידוהו אלקיך שור וצא וצאש ידוהו בו מוס כל דבר רע כי תזעבת ודוהו אלקיךך הוא: דברים יז, א

מוסף רש"י

ואת הניתנים בחוץ בפנים. כלומר היכל שהוא מקום אשין מחשבה פוסלת (לקמן פב.) מקום שיחא משולש כו'. ולמד על מחשבת חון למקומו שאינה מעלת אלא או נקדשו קדשים שחישב עליהם לאכול חון לעזיה, או נקדשו קלים לאכול חון לעיר, פטר למחשב לאכול צכיל דלא פסיל, וצענין שחשב על מקום המשולש: בדם בבשר ובאימורין. היינו חון לעזיה צשעת יתיר צצנתו, לאפוקי היכל שאין לו הקטרות אימורין ולא אכילת צשר (דעיל פב.):

ליקוטים

השי"ך לענ"ח ז' ר' בעמי' קודם הפסח, כגון תמורתו ופסח שנתפסרו בעילוי באחר, ודיקון שמתחילתו אינו נאכל אלא ליום ולילה אף סופו כן. אבל חגיגת י"ד נאכלת היא לשני ימים כדבריו חכמים. וכן שנינו בת"כ באר"ה ברייתא גופה דקמי' סופה ומתורתה הרי זה בא ללמד על שנתאכלי לשני ימים שיהיו נאכלים לשני ימים, אין לי אלא שלמים בניין ורבות את החגיגה שבאה בזמנה, אירבה את החגיגה שבאה בזמנה, בניין לחגיגה הבאה עם הפסח וכו' (מכ"יין ויקרא י, טו):

שיטה מקובצת

תרי קראי כתיבי: פ"ה דגי פסח וחד גבי (נותר) וקשה דלס אמאי שייך לומר אמ אינו ענין אלא לנשים אצטריך והאי לנשים אצטריך, לכן נראה לפרש דתמורה צמיה כתיבי חד צפסקא וחד צמורה חתיבי חד צפסקא וחד צמורה (הורפ"ד יד): צכנתס (דמאס) [לא תמורין דלחית מאס] א"כ ליבא קרא לא יח] תמורין מחי לא יתיח אס אינו ענין לעומר מניה ענין למחשבת נותר. וא"ת (מ"מ) אימא אפיסכל דלא מותירו לחית למחשבת נותר (ואס) [נאס] אינו ענין לומר דמלא יתי נפקא מניה ענין למחשבת נותר. וי"ל דלא תותירו לא מלניו למיירר דמחשבת מחשבת נותר לחית, ויס למנכס מחי טעמא דמחשבת (דמאס) [לא תמורין דלחית מאס] אינו ענין, ואמר מהר"ם משוס דלא מותירו משמע לעולם משהייר לאסיל שלא יציאלו ליד נותר (הלכך כאס אינו ענין לא היו מדרים למחשבת נותר אלא למחשבת לאסיל חון לומנו לא הלכך) [נאכל] למחשבת הינות לא מדרים כלל דאוקומא ע"י אס אינו ענין [רק כמו הענין] (מעשה) משמע ממון הפסוק ויהיו אכילה כמו שנתנו גבי דמן ואצרים (פסח